

Sivu on laadittu yhteistyössä [Euroopan unionin notaarien liiton \(CNUE\)](#) kanssa.

1 Miten kuolemanvaraismääräys (testamentti, yhteinen testamentti, perintösopimus) laaditaan?

Siviililain (*Civillikums*) 418 §:n mukaan testamentti on henkilön kuolemansa varalta laatima yksipuolinen määräys, joka koskee hänen koko omaisuuttaan, sen osaa tai yksittäisiä esineitä tai oikeuksia. Siviililain 420 §:n mukaan kuka tahansa täysi-ikäinen henkilö voi laatia testamentin. Sen lisäksi 16 vuotta täyttänyt alaikäinen voi siviililain 195 §:n mukaan tehdä itsenäisesti hankkimaansa omaisuutta koskevan testamentin. Myös holhouksenalainen voi tehdä testamentin. Testamenttia ei kuitenkaan voi siviililain 421 §:n mukaan tehdä henkilö, joka ei pysty ilmaisemaan tahtoaan.

Siviililaissa säädetään, että testamentit ovat muodoltaan joko julkisia tai yksityisiä.

Julkinen testamentti laaditaan joko notaarin luona tai perhetuomioistuimessa. Testamentintekijän on oltava läsnä. Testamentin alkuperäiskappaleeksi katsotaan notaarin tai konsulin asiakirjarekisteriin tai perhetuomioistuimen testamenttirekisteriin kirjattu asiakirja. Alkuperäisasiakirjan allekirjoittamisen jälkeen testamentintekijälle annetaan yksi kopio testamentista.

Jotta yksityinen testamentti olisi pätevä, sen on siviililain 445 ja 446 §:n mukaan oltava testamentintekijän laatima ja sen on totuudenmukaisesti ilmentettävä hänen viimeistä tahtoaan. Yksityinen testamentti on laadittava kirjallisena. Koko asiakirjan on oltava testamentintekijän laatima ja omakätisesti allekirjoittama.

Siviililain 604 §:ssä määritellään yhteiseksi testamentiksi (*savstarpējs testaments*) sellainen tahdonilmaisus, jossa kaksi tai useampia henkilöitä nimeää toisensa vastavuoroisesti toistensa perillisiksi samalla asiakirjalla. Jos yhden testamentintekijän perilliseksi nimeämisen ehtona on se, että myös toinen testamentintekijä on pätevästi nimetty perilliseksi, tahdonilmaisua kutsutaan keskinäiseksi testamentiksi (*korrespektīvs testaments*).

Siviililain 639 §:n mukaan sopimukseen perustuva perimys vahvistetaan sopimuksella, jossa perittävä myöntää oikeuksia tulevaan perintöönsä tai sen osaan sopimuksen toiselle osapuolelle tai useat osapuolet myöntävät tällaisia oikeuksia toisilleen. Tällaista sopimusta kutsutaan perintösopimukseksi.

Perintösopimuksessa perittävä voi myös myöntää testamenttilahjoituksen sopimuksen toisen osapuolen tai ulkopuolisen osapuolen hyväksi.

Perintösopimuksessa ei saa määrätä perinnottomaksi tekemisestä.

2 Miten kuolemanvaraismääräys rekisteröidään?

Jos kuolemanvaraismääräys laaditaan julkisen testamentin muodossa (notaarin tai perhetuomioistuimen vahvistama asiakirja), se rekisteröidään julkiseen testamenttirekisteriin. Yksityisesti laadittua testamenttia ei rekisteröidä, ellei sitä ole annettu notaarille tai perhetuomioistuimelle säilytettäväksi.

3 Sovelletaanko kuolemanvaraismääräysten sisältöön rajoituksia (esimerkiksi lakiosa)?

Testamentintekijä voi vapaasti määrätä koko jäämistönsä jakamisesta, kunhan lakimääräiset perilliset saavat lakiosansa. Lakimääräisillä perillisillä on oikeus vaatia ainoastaan lakiosan suorittamista rahana.

4 Jos kuolemanvaraismääräystä ei ole laadittu, kuka perii ja kuinka paljon?

Siviililain mukaan oikeus perintöön on puolisoilla, lähisukulaisilla ja adoptiolapsilla.

Adoptiolapsi ja hänen jälkeläisensä ovat adoptiovanhempien tai heidän sukulaistensa perillisiä. Vastaavasti adoptiolapsen perivät sekä hänen jälkeläisensä että hänen adoptiovanhempansa tai näiden sukulaiset. Alempana perimysjärjestyksessä oleva perillinen ei voi periä, jos ylempänä perimysjärjestyksessä oleva perillinen on ilmoittanut aikovansa ottaa perinnön vastaan.

Eloönjäänyt puoliso perii yhdessä perimysjärjestyksessä ensimmäiseen, toiseen tai kolmanteen ryhmään kuuluvien perillisten kanssa. Jos eloonjäänyt puoliso perii ensisijaisten eli rintaperillisten kanssa ja jos vainajan sellaisten rintaperillisten määrä, jotka ovat ilmoittaneet aikovansa ottaa perinnön vastaan, on pienempi kuin neljä, puoliso saa samansuuruisen perintöosuuden kuin rintaperilliset. Jos tällaisia rintaperillisiä on neljä tai useampia, puolison perintöosuus on neljäsosa. Jos leski perii yhdessä toiseen tai kolmanteen ryhmään kuuluvien perillisten kanssa, hän saa puolet perinnöstä. Jos ensimmäiseen, toiseen tai kolmanteen ryhmään kuuluvia perillisiä ei ole tai jos he eivät ilmoita aikovansa ottaa vastaan perintöään, puoliso saa koko perinnön.

Vainajan lähisukulaiset perivät tietyssä järjestyksessä, joka perustuu osaksi sukulaisuuden lajiin ja osaksi sen asteeseen. Lakiosaperilliset jaetaan perimysjärjestyksessä neljään ryhmään:

Ensimmäiseen perillisyryhmään kuuluvat sukulaisuusasteeseen katsomatta kaikki vainajan jälkeläiset, kuitenkin niin, että lapsenlapsi ei peri isovanhempansa, jos välisukupolvi on vielä elossa.

Toiseen ryhmään kuuluvat lähimpänä ylenevässä polvessa olevat sukulaiset, vainajan täyssisarukset ja ennen vainajaa kuolleiden täyssisarusten lapset.

Kolmanteen ryhmään kuuluvat vainajan puolisisarukset sekä ennen vainajaa kuolleiden puolisisarusten lapset.

Neljänteen ryhmään kuuluvat muut sukulaisuusasteessa lähimpänä olevat sivuperilliset; tällöin ei tehdä eroa täyden tai osittaisen verisukulaisuuden välillä.

5 Mikä on toimivaltainen viranomainen

5.1 perintöasioissa?

Notaari (*zvērināts notārs*).

5.2 vastaanottamaan perinnön vastaanottamista tai siitä luopumista koskevan ilmoituksen?

Notaari.

5.3 vastaanottamaan testamenttisaannon vastaanottamista tai siitä luopumista koskevan ilmoituksen?

Notaari.

5.4 vastaanottamaan lakiosan vastaanottamista tai siitä luopumista koskevan ilmoituksen?

Notaari.

6 Esitelkää lyhyesti kansallisen lainsäädännön mukainen perintöasian ratkaisumenettely, mukaan lukien kuolinpesän purkaminen ja sen omaisuuden jakaminen (kertokaa myös, aloittaako tuomioistuin tai muu toimivaltainen viranomainen perintöasioita koskevan menettelyn omasta aloitteestaan).

Kun perimys on alkanut, perillisen on ilmaistava aikomuksensa ottaa perintö vastaan. Tätä varten hänen on tehtävä hakemus notaarille. Notaari aloittaa perimysmenettelyn ja tekee perimyksen alkamista koskevan ilmoituksen, selvittää kuolinpesän osakkaat ja antaa perintötodistuksen.

Jos kuolemanvaraismääräys on olemassa, se on annettava notaarille, joka lukee määräyksen ääneen ja toteaa sen lainvoimaiseksi. Tässäkin tapauksessa perillisen on ilmoitettava, aikooko hän ottaa perinnön vastaan. Jos kuolemanvaraismääräyksessä on nimetty testamentinsaaja, myös hänen nimensä merkitään perintötodistukseen.

Latvian lainsäädännössä ei säädetä kuolinpesän selvityksestä tai osituksesta. Niistä voidaan tosin määrätä testamentissa, mutta tämä on epätavallista. Kun notaari on vahvistanut kuolinpesän osakkaiden nimet, kuolinpesä voi jäädä jakamattomana osakkaiden yhteisomistukseen tai jako voidaan toimittaa perinnönjakosopimuksella. Jos perillisistä yksi tai useampi haluaa perinnönjaon toimittamista, mutta muut kieltäytyvät siitä, perinnönjakoa haluavat voivat saattaa asian vireille tuomioistuimessa.

Laissa säädetään vainajan omaisuuden myynnistä ainoastaan siinä tapauksessa, että perillisiä ei ole ja perinnön on todettu menevän valtiolle. Jos on velkoja, ulosottomies myy omaisuuden huutokaupassa. Jos velkoja ei ole, verohallinto tekee päätöksen perinnön siirtämisestä valtiolle.

7 Miten ja milloin henkilöstä tulee perillinen tai testamentinsaaja?

Siviililain 500 §:ssä olevan määritelmän mukaisesti kuolemanvaraismääräystä, jolla saajalle annetaan koko jäämistön tai määräosan sijasta vain kuolinpesään kuuluva yksittäinen esine, kutsutaan legaatiksi (*legāts*). Legaatinsaajasta käytetään nimitystä *legatārs*.

Legaatinsaajan on tehtävä perintöä koskeva hakemus notaarille. Jos legaattia koskeva kuolemanvaraismääräys on olemassa, myös se on annettava notaarille, joka lukee sen ääneen. Kun notaarin asettama tai siviililaissa säädetty määräaika (edellisessä tapauksessa vähintään kolme kuukautta ja jälkimmäisessä vuosi perimyksen alkamisesta tai sen alkamisen tiedoksisaannista) on kulunut umpeen, notaari antaa perillisille ja legaatinsaajille perintötodistuksen.

8 Ovatko perilliset vastuussa perittävän veloista? Millä edellytyksillä?

Siviililain mukaan perittävän kaikki sellaiset oikeudet ja velvollisuudet, jotka eivät lakkaa hänen kuollessaan, siirtyvät perillisille perinnön vastaanottamisen ja haltuun saamisen myötä. Kuolinpesän osakkaat vastaavat perittävän veloista muun muassa omalla omaisuudellaan, jos kuolinpesän varat eivät riitä. Jos perillinen on ottanut vastaan perinnön sen jälkeen, kun perunkirjoitus on toimitettu, hän vastaa kuolinpesän veloista ja muista siihen kohdistuvista vaateista vain perintöosuutensa arvoon saakka.

9 Mitä asiakirjoja ja/tai tietoja tavallisesti edellytetään kiinteän omaisuuden rekisteröintiä varten?

Perintötodistus ja rekisteröintihakemus toimitetaan kiinteistörekisteriin.

9.1 Onko jäämistön hoitajan nimittäminen pakollista tai pyynnöstä pakollista? Jos on, miten nimittäminen toteutetaan kummassakin tapauksessa?

Perimyksen alkamisen jälkeen voidaan nimittää uskottu mies.

Perillisten pyynnöstä tai eräissä laissa säädetyissä tapauksissa (esim. jos kuolinpesä on vakavasti velkaantunut tai jos perillisillä ei ole tai heihin ei saada yhteyttä) notaari antaa uskotun miehen nimittämisestä erillisen päätöksen, joka toimitetaan perhetuomioistuimelle vahvistettavaksi.

Perittävä voi nimittää testamentin toimeenpanijan testamentin laatimisen yhteydessä.

9.2 Kenellä on oikeus toimeenpanna perittävän kuolemanvaraismääräys ja/tai hallinnoida jäämistöä?

Lainvoimaisen testamentin toimeenpanosta huolehtii tätä varten itse testamentissa tai erillisellä lisäyksellä määrätty testamentin toimeenpanija. Jos toimeenpanijaa ei ole määrätty, testamentin toimeenpanosta huolehtii testamentissa nimetty perillinen. Jos testamentissa ei kuitenkaan erikseen nimetä perillistä, perhetuomioistuin nimittää tehtävään uskotun miehen notaarin päätöksen perusteella.

9.3 Mitkä valtuudet jäämistön hoitajalla on?

Testamentin toimeenpanijan oikeudellinen asema ja hänen oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa laajuus määritellään testamentissa ilmaistun perittävän tahdon mukaisesti. Ellei perittävä ole testamentissa muuta määrännyt, testamentin toimeenpanijan tehtävänä on huolehtia ainoastaan siitä, että perittävän viimeinen tahto toteutuu. Tätä varten hänen on tarpeen mukaan huolehdittava myös siitä, että kuolinpesä selvitetään ja perintö jaetaan asianmukaisesti perillisten ja legaatinsaajien kesken.

Uskottu mies toimii kuolinpesän hoitoon ja edustamiseen liittyviä tehtäviä hoitaessaan riippumattomasti kuolinpesän nimissä. Uskotun miehen on noudatettava kuolinpesän hoidossa samaa huolellisuutta kuin hän noudattaisi omia asioitaan hoitaessaan. Uskottu mies antaa toimikautensa aikana vuotuisen selvityksen perhetuomioistuimelle. Lisäksi hän antaa loppulausunnon sen jälkeen, kun perinnönjako on toimitettu tai kun hänet on vapautettu tehtävistään muista syistä. Uskotun miehen tehtävät ja hänen oikeutensa toimia kuolinpesän nimissä päättyvät, kun notaari antaa perintötodistuksen.

10 Mitä edunsaajan aseman ja/tai oikeudet osoittavia asiakirjoja kansallisen lainsäädännön mukaisesti tavallisesti annetaan perintöasioita koskevan menettelyn aikana tai sen päättyessä? Onko niillä todistusvoimaa?

Notaari antaa perintötodistuksen. Koska perintötodistus on muodoltaan notaarin vahvistama asiakirja, sen todistusvoimaisuutta ei voida riitauttaa.

Perintötodistusta voidaan kuitenkin moitita erillisellä kanteella.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

This webpage is part of an EU quality network

Päivitetty viimeksi: 06/02/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa.

Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.